

EEN LIED VAN TROUW EN ONTROUW

‘Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw, want Hij kan zichzelf niet verloochenen.’ (HSV)

2 Tim. 2 : 13

Gemeente van Christus,

Van de vroegste tijden af is de kerk van de Here Jezus Christus een zingende kerk.

Zingen van goede liederen is van groot belang voor de eredienst van de gemeente van Christus.

Wel komt de vraag op: wat is een goed lied? Wanneer is een kerklied goed? Wat mag de kerk op de lippen van haar gemeenteleden leggen om te zingen?

De *psalmen* behoren tot de geïnspireerde liederen van Israël.

Geestelijke liederen zijn vrije liederen, geënt op het Bijbels getuigenis waarin God spreekt tot zijn gemeente.

In die liederen geeft de gemeente *antwoord* aan de Here God.

Zij belijdt daarin haar geloof.

De drie-enige God wordt er zingend in beleden.

We zingen uit wie God voor ons is, wat Christus voor ons deed en doet.

We loven, klagen, danken in ons lied tot God.

Er kan ook verootmoediging in doorklinken, kleinheid, verwondering, liefde tot de Here. Talloze accenten van het geloofsleven.

Een geestelijk lied heeft, als het goed is, *diepgang*, een bijbels fundament.

De beste poëzie is er nauwelijks goed genoeg voor en de muziek dient van hoge kwaliteit te zijn. Het gaat om de eer van God, toch?

Helaas zijn er teveel liederen oppervlakkig en simpel, of alleen populair vanwege de melodie, die zo prettig in het gehoor ligt....

Het Oude Testament heeft *in zich* een liedboek: de Psalmen.

En het Nieuwe? Daarin vindt u géén liedboek.

Wel vinden we in het NT hier en daar sporen van vroegchristelijke *hymnen*. Hymne is het Griekse woord voor lofzang.

En nu zijn de regels in 2 Timotheüs 2 : 11 – 13 waarschijnlijk zulke sporen van een oudchristelijk kerklied.

De NBV heeft ze dan ook als versregels afgedrukt. Ze vormen een compact belijdend vers. Ik geeft het weer in eigen berijming:

Wij die met Christus sterven zullen leven,
standhouden in geloof brengt ons tot
heerlijkheid:
macht en gezagt belooft hij ons te geven,
samen met hem, in volle majesteit.

Wie hem verloochenen, zijn wil negeren,
gaat hij voorbij, hij zet ze aan de kant;
hen die de band verbreken met de Here
die laat hij los, zij vallen uit zijn hand.

Toch, zijn we ontrouw, van hem afgeweken,
hij blijft getrouw, hoezeer het hem verdriet,
nooit zal zijn grote liefde ons ontbreken,
zichzelf verlooch'nen kan de Here niet.

Gemeente, wat belijdt dit lied nu en waarom staat het hier in de brief van Paulus aan Timotheüs?

Wel, Timotheüs is een jonge leerling van Paulus en voorganger van een gemeente. Hij ziet om zich heen dat christenen het in hun heidense omgeving niet makkelijk hebben. Ook zelf ervaart hij vaak tegenwind.

Er is zelfs sprake van *lijden* ter wille van Christus en het geloof.

Met zijn brief en dus ook met dit lied wil Paulus zijn broeder en de gemeente bemoedigen. Opbeuren, troosten. Dat komt goed uit, gemeente.

Want ook in onze tijd hebben we daar beslist grote behoefte aan.

Er zijn ook in onze wereld *vervolgde christenen*. Bv. in Noord Korea, in Afghanistan, in Egypte, in Pakistan en in nog veel meer landen en plaatsen.

Mensen daar zitten om hun geloof in Christus vaak in de knel.

En wij, hoewel we in een vrij land leven met een vrije kerk, weten van toenemende tegenstand en tegenwind.

Kerk en geloof zijn niet 'in' en worden door veel van onze landgenoten als verouderd en zinloos bestempeld.

Zelfs kun je lijden *aan de kerk zelf*, die krimpt, die zo verdeeld is, de kracht van haar Boodschap niet goed lijkt te kunnen vertolken.

Die het soms zo laat afweten.

Paulus bemoedigt. Hier met een *lied*. Dat kan!

Ik ervaar het zelf menigmaal: een psalm, een gezang kan je zo bemoedigen.

Menige predikant weet ervan mee te praten dat een kerkganger na de dienst zegt: 'Dominee, uw preek kan ik moeilijk navertellen, maar ik ben zo geweldig getroffen door dat lied dat we vandaag zongen!'

Zitten we in de put – zing een lied uit de rijke schat van psalmen en gezangen of andere vrije liederen. Het kan je moed geven.

Van Luther wordt verteld dat hij eens diep in de punt zat, samen met zijn vriend Philippus Melancton, medebroeder – theoloog, die verdienstelijk muziek kon maken.

'Flip', zei Maarten, 'pak je luit, laten we een lied zingen!'

Ze zongen zichzelf en elkaar uit de put.

Ik vind dat een wezenlijk doel van het samen zingen in de kerk!

Dus: Paulus herinnert Timotheüs aan een – waarschijnlijk bekend – lied over Jezus Christus en het geloof in Hem.

Wat belijdt dit lied? Heel kort over de eerste regels.

Dit wordt daarin bezongen:

We zijn met Christus gestorven. In die Ene gingen wij met zonden en al de dood in. Zonden, ja. Zo erg is het met ons, zondaars voor God.

Hij droeg onze zonden de dood in, diep weg.

Maar met die Ene zijn we opgestaan uit de doden en leven wij.

Onze doop was teken van onze dood, diep onder water gegaan.
Omhooggekomen uit die doop zijn we! Teken van opstanding tot leven!
Wanneer we nu volharden, ons geloof volhouden, ondanks ons lijden,
ondanks de tegenwind, zullen we eenmaal met Hem heersen in zijn
koninkrijk.

Maar ook de *keerzijde* wordt bezongen in dit lied:

Als wij Hem verloochenen, nee zeggen tegen Jezus, zal Hij ook ons
verloochenen, nee zeggen tegen ons. Niet doen, niet doen....

Dat zingt Paulus ons allemaal voor in dit oude lied van de kerk.

Maar wij concentreren ons vandaag op de laatste regel van dit lied.

Als wij hem ontrouw zijn, blijft Hij ons trouw.

Want zichzelf verloochenen kan Hij niet.

Hier gaat het dan over *ontrouw*.

Je kunt wel zeggen: ontrouw is hét euvel van onze tijd.

Ik noem voorbeelden van persoonlijke en collectieve ontrouw.

Eén op de drie *huwelijken* gaat stuk.

De twee, man en vrouw, zijn 'getrouwd', daar zit 'trouw' in.

Maar de trouw wordt gebroken, opgezegd, door één van beiden of door
allebei. Er gaat een dikke streep door het eens gegeven jawoord, door
de trouwbelofte van de trouwdag. Wat levert dat dikwijls afschuwelijke
toestanden op, niet het minst voor de kinderen.

We kijken naar de *politiek*. Bij de laatste verkiezingen zaten we er weer
middenin.

Partijen doen beloftes. Wanneer jullie op ons stemmen, dan beloven we
dat dit en dat totaal gaat veranderen. Dan wordt het absoluut beter.

Maar al te vaak blijken het loze beloften te zijn, die al snel worden
gebroken.

Ontrouw aan de eens gegeven toezeggingen.

Laten we de *banken* nemen. Hoeveel van die instellingen bleken ontrouw aan hun primaire taak: het veilig bewaren van het geld van hun cliënten, het zorgvuldig omgaan met vermogens van anderen.

Maar er is alle reden om tegen onszelf, critici, platweg te zeggen: 'Kijk naar jezelf.'

Gemeente, kijk in je eigen hart, toets je eigen levenspraktijk eerlijk.

Want wat kunnen wij ontrouw zijn aan onszelf!

In confrontatie met anderen kunnen wij onze eigen overtuiging wegstoppen of zelfs verloochenen, om onszelf maar te handhaven.

Uit eigenbelang? Uit vrees? Uit zwakte?

's Avonds terugdenkend schaam je je voor je slappe houding.

Wat was je ontrouw aan jezelf.

En aan God?

Wij hebben het *in ons* onze eens gegeven belofte van trouw aan de Here, onze belijdenis, ons jawoord, te verzaken. Misschien niet eens met onze woorden, maar wel met onze levenshouding, die niet klopt met wat thora en evangelie van ons vragen.

Zonde noemt de Bijbel dat in een keihard maar duidelijk oordeel.

Ontrouw kunnen we ook zijn aan onze *roeping als ambtsdrager*.

Wat komt er terecht van ons gegeven jawoord?

Er zijn ex-ouderlingen en – diakenen, maar zeker ook predikanten, die ontrouw werden, zoals Demas, waarvan Paulus schrijft: '*Demas heeft mij verlaten, hij heeft de tegenwoordige wereld lief gekregen.*'

Zo ken ik wel ouderlingen die er later de brui aan gaven. Ze gingen ooit op huisbezoek, deden een gebed met gemeenteleden, zaten vooraan in de kerk. Toch, later werden ze ontrouw... je zag ze nooit meer....

Maar wie zal veroordelen? De Bijbel zegt zo onomwonden van ons allemaal: '*Allen hebben ze zich afgewend, heel de mensheid is*

verdorven. Er is geen mens die nog het goede doet; er is er zelfs niet één.' (Rom.3:12)

Dit is een Woord van Gods Geest. Om ons in te prenten: leer je ontrouw in te zien en voor God te belijden. Biecht het op. Bid! Verootmoedig je. Sta niet langer rechtop, maar buig, kniel voor God en stort je hart voor Hem uit.

'Here ik heb het niet en ik kan het niet. Ik ben U zo ontrouw. Help me. Vergeef me....'

En dan?

Hoe gaat Christus, beeld van de Vader, dus: hoe gaat God met onze ontrouw om?

Ik lees nog even wat de vorige regel zei: *'Als wij hem verloochenen zal hij ook ons verloochenen.'*

Nu, dat is heldere logica: wij zeggen nee, Hij zegt ook nee.

Even logisch is dat er dan volgt: Als wij ontrouw zijn, zal Hij ook ontrouw zijn....

Dat is nou lik op stuk, dat is vergelding.

Een snel en rechtvaardig oordeel. Gods snelrecht.

Maar, gemeente, God is niet altijd zo logisch.... nee!

De zin wordt *onlogisch*:

'Als wij hem ontrouw zijn, blijft hij ons trouw.'

Iemand schrijft hierbij: *'De logica van de vergelding eindigt in de vergeving'*. (E.L. Smelik)

Wij ontrouw? Hij trouw! Dat was Hij en dat blijft Hij. Altijd.

Christus laat zijn eens gegeven jawoord niet, nooit, vallen.

Het is waar wat we vaak zingen: *'God is getrouw, zijn plannen falen niet.'*

Gemeente, als het gaat over de trouw van God als reactie op onze ontrouw dan is de hele Bijbel daarvan een getuigenis.

Het is het hoofdmotief van de Schrift.

De mens ontrouw – God trouw.

Lees de Tenach, het Oude Testament. Israël.

Hoe vaak verliet Israël niet zijn God en ging om met andere goden en machten.

En altijd, altijd haalde de Here hen weer omhoog uit de schuld en ellende van hun bestaan.

Hij bleef trouw aan zijn aan Israël gegeven belofte. Trouw.

Paulus schrijft in Romeinen 3 : 3 over de joden: *‘In de eerste plaats zijn het de Joden aan wie God zijn woord heeft toevertrouwd. Maar wat is daarvan de zin? Wanneer sommigen van hen God ontrouw zijn geworden, zal dat dan geen einde maken aan Gods trouw? Natuurlijk niet.’* (StV.: ‘Dat zij verre’)

Christus laat niet los als wij hem loslaten. Aan zijn trouw komt geen einde als wij onze trouw verzaken. Christus’ trouw, zijn beloften, blijven altijd van kracht. Ook wanneer wij ontrouw worden.

Er is altijd terugkeer tot Hem, beroep op zijn trouw, mogelijk.

Zo blijft Christus trouw aan zijn gemeente.

Wij als gemeente, kunnen dwalen en lauw zijn en onze roeping laten liggen. Ingedut zijn, dwaalziek, traditionalistisch, aangepast aan de wereld, kerkistisch, opgesloten in onszelf, zuiver in de leer maar zonder er naar te leven.

Kortom: ontrouw aan onze roeping.

Waarom zou de Heer van de Kerk, Jezus Christus, met ons de moed niet opgeven en ons achterlaten als een brok oudroest langs de weg?

Nu citeer ik een paar dichtregels van Gerrit Achterberg:

*Wij zijn voor hem een vol benzinevat
dat hij leeg achterlaat. Hij moet het kwijt,
al de afval, met zijn wezen in strijd,*

*Sinds hij zich van de schepping onderscheidt
gingen wij dood en liggen langs het pad,
wanneer niet Christus, koopman in oudroest
ons juist in zo'n conditie vinden moest,
alsof hij met de vader had gesmoesd.*

De Here is getrouw. Ook aan u en mij persoonlijk.

Hij laat ons nooit vallen.

Dat prent Hij ons in door zijn Woord.

Dat brengt Hij in ons hart binnen door zijn Geest.

Dat wil Hij ons laten zien in onze doop: ik meen het met jou!

Dat bevestigt Hij keer op keer in het heilige Avondmaal: 'Zo zeker als je dit brood eet en de beker drinkt, zo zeker ben ik voor jou de dood in gegaan en zo zeker zal ik je doen opstaan tot het nieuwe leven.'

Die trouw van God blijft zelfs doorgaan over de dood heen.

De Here laat zijn kinderen ook dan niet uit zijn hand vallen.

Gods trouw duurt tot in eeuwigheid.

Dat mogen we bedenken wanneer we afscheid moesten nemen van geliefden die zijn heengegaan.

Het lied van Paulus eindigt dan met nog een laatste regel.

Christus blijft trouw, '*want zichzelf verloochenen kan hij niet.*'

Hé, gemeente, hier staat iets wat Jezus, wat God, *niet* kan.

Wat nu? Kan Hij niet alles?

God is toch almachtig?

Christus heeft toch alle macht in hemel en op aarde?

Inderdaad.

En toch.... de Here bepaalt een grens bij zijn eigen almacht.

God begrenst zijn almacht *door zijn liefde*.

Wat kan Christus dan niet?

Wat Hij niet kan is: zichzelf verloochenen.

Nee zeggen tegen zichzelf, dat kan Hij niet.

Augustinus gebruikt het Latijnse woord '*negare*', ontkennen.

Hij kan zichzelf niet ontkennen.

D.w.z.: Hij kan zijn liefde, kern van zichzelf, niet wegcijferen.

Dat kan God niet!

Dat wil Hij niet kunnen.

Ja, maar er staat toch duidelijk hier ook: '*Als wij Hem verloochenen, zal Hij ook ons verloochenen*'?

Zeker. Maar wanneer Jezus Christus ons verloochent betekent dat, dat Hij ons verlof geeft ons van Hem los te maken. Dat wel.

Daarin laat Hij ons de vrije keuze.

Maar wat Hij nooit kan is dit: zich van zichzelf losmaken, ontrouw worden aan zichzelf, aan zijn wezen dat heilige genade is.

Van die genade in zichzelf, die liefde, *kan* de Here zich niet losmaken.

Daar kan Hij nooit ontrouw aan zijn.||

Dit, gemeente, is het lied van Paulus.

Moedgevend voor Timotheüs en voor ons.

Het lied is niet maar een aansporing ('doe je best als christen') – dan kwamen we niet ver.

't Is ook geen morele oppepper.

Het is *een vol getuigenis over de Here Jezus Christus*.

Zo is Hij en zo is Hij voor jou en u en mij.

Houd vast, houd vol, blij trouw.

Niet in eigen kracht of langs de weg van goede voornemens.

Op die weg vallen we al gauw door de mand.

Maar door volledig terug te vallen op Hem die trouw blijft: Christus.

Dat mag en dat kan.

Denk maar aan je doop en de belofte toen al aan je gegeven en daarna vele malen onderstreept en betuigd.

En in die overgave aan Christus, dicht bij Hem levend in geloof en goede trouw, leren we van stap tot stap *ook zelf trouw te zijn*.

Te leven als een betrouwbaar christen.

Je *partner* zal het merken: je werkt aan je relatie en blijft trouw.

De *samenleving* voelt het: dit is een betrouwbare burger, buur, klant, zakenpartner.

Je *collega's* ervaren het: die marchandeert niet met de waarheid en gaat recht door zee, ook in onze bedrijfsstrategie, ons schoolbeleid, ons fractieoptreden.

Kortom: je bent, Goddank en om Christus' wil: trouw.

Amen.